

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № ОВОС-10/14.11.2023 г.

ДО
Г-Н ИВЕЛИН ЗАНЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
ИЗПЪЛНИТЕЛНА „АГЕНЦИЯ ПРОУЧВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА РЕКА ДУНАВ“

На Ваш № от 21.08.2023 г.; № П-298/04.10.2023 г.

КОПИЕ:
МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА И
СЪОБЩЕНИЯТА

РИОСВ – МОНТАНА
РИОСВ – ВРАЦА
РИОСВ – ПЛЕВЕН
РИОСВ – В. ТЪРНОВО
РИОСВ – РУСЕ
БД „ДУНАВСКИ РАЙОН“

ДИРЕКЦИЯ НА
ПРИРОДЕН ПАРК „ПЕРСИНА“

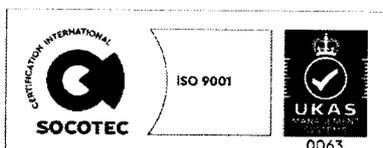
ОБЩИНА БРЕГОВО
КМЕТСТВО С. ВРЪВ

ОБЩИНА НОВО СЕЛО
КМЕТСТВО С. ФЛОРЕНТИН

ОБЩИНА ВИДИН
КМЕТСТВО ГР. ДУНАВЦИ
КМЕТСТВО С. ГОМОТАРЦИ
КМЕТСТВО С. СЛАНОТРЪН
КМЕТСТВО С. КОШАВА
КМЕТСТВО С. ЦАР СИМЕОНОВО
КМЕТСТВО С. БОТЕВО

ОБЩИНА ДИМОВО
КМЕТСТВО С. АРЧАР

ОБЩИНА ЛОМ

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

КМЕТСТВО С. ОРСОЯ
КМЕТСТВО С. ДОЛНО ЛИНЕВО
КМЕТСТВО С. СТАНЕВО

ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ
КМЕТСТВО С. ДОЛНИ ЦИБЪР
КМЕТСТВО С. ГОРНИ ЦИБЪР

ОБЩИНА КОЗЛОДУЙ

ОБЩИНА ОРЯХОВО
КМЕТСТВО С. ГОРНИ ВАДИН
КМЕТСТВО С. ДОЛНИ ВАДИН

ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ
КМЕТСТВО С. БАЙКАЛ

ОБЩИНА ГУЛЯНЦИ
КМЕТСТВО С. ЗАГРАЖДЕН
КМЕТСТВО С. СОМОВИТ

ОБЩИНА НИКОПОЛ
КМЕТСТВО С. ЧЕРКОВИЦА

ОБЩИНА БЕЛЕНЕ
КМЕТСТВО С. БЯЛА ВОДА
КМЕТСТВО С. ДЕКОВ
КМЕТСТВО С. ТАТАРИ

ОБЩИНА СВИЦОВ
КМЕТСТВО С. ВАРДИМ
КМЕТСТВО С. ЦАРЕВЕЦ
КМЕТСТВО С. ОРЕШ

ОБЩИНА ЦЕНОВО
КМЕТСТВО С. КРИВИНА
КМЕТСТВО С. НОВГРАД
КМЕТСТВО С. БЕЛЯНОВО

ОБЩИНА БОРОВО
КМЕТСТВО С. БАТИН
КМЕТСТВО С. ГОРНО АБЛАНОВО
КМЕТСТВО С. ЕКЗАРХ ЙОСИФ

ОБЩИНА ИВАНОВО
КМЕТСТВО С. ПИРГОВО
КМЕТСТВО С. МЕЧКА
КМЕТСТВО С. ТРЪСТЕНИК

ОБЩИНА РУСЕ
КМЕТСТВО С. БАСАРБОВО
КМЕТСТВО С. МАРТЕН
КМЕТСТВО С. САНДРОВО

ОБЩИНА СЛИВО ПОЛЕ
КМЕТСТВО С. РЯХОВО

**КМЕТСТВО С. БАБОВО
КМЕТСТВО С. БРЪШЛЕН**

**ОБЩИНА ТУТРАКАН
КМЕТСТВО С. ЦАР САМУИЛ
КМЕТСТВО С. НОВА ЧЕРНА
КМЕТСТВО С. СТАРО СЕЛО
КМЕТСТВО С. ДУНАВЕЦ
КМЕТСТВО ПОЖАРЕВО**

**ОБЩИНА СИТОВО
КМЕТСТВО С. ПОПИНА
КМЕТСТВО С. ГАРВАН
КМЕТСТВО С. ПОЛЯНА**

**ОБЩИНА СИЛИСТРА
КМЕТСТВО С. ВЕТРЕН
КМЕТСТВО С. СРЕБЪРНА
КМЕТСТВО С. АЙДЕМИР
КМЕТСТВО С. КАЛИПЕТРОВО**

Относно: Оценка качеството на доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционно предложение (ИП) за „Подобряване на условията за навигация в общия българо-румънски участък на р. Дунав“ (ревизирано), с възложител ИА „Проучване и поддържане на река Дунав“ за българския участък от реката

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЗАНЕВ,

Във връзка с представения на ръка в Министерство на околната среда и водите, с вх. № ОВОС-10/21.08.2023 г., за оценка на качеството горепосочения доклад за ОВОС, с приложения, в т.ч. доклад за оценка степента на въздействие (ДОСВ), доклад за оценка на въздействието върху водното тяло, доклад за адаптация към изменението на климата и смекчаването му, както и за устойчивостта на бедствия, изразяваме следното становище:

1. По отношение на доклада за ОВОС:

След преглед на документацията, съгласно чл. 14, ал. 4 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда* (Наредбата за ОВОС), оценката на качеството на цитирания по-горе доклад за ОВОС е **отрицателна**, като представената информация е непълна и недостатъчна за вземане на решение. Включително са проведени консултации и са получени становища от редица научни институти В Република България с препоръки и бележки за допълване и преработване на доклада, които Ви предоставяме за съобразяване.

Във връзка с констатираните при прегледа на документацията пропуски и на основание чл. 15, ал. 2 от *Наредбата за ОВОС*, връщаме доклада за преработване и допълване, при което да бъде съобразено следното:

Общи бележки по отношение на доклада за ОВОС:

1. Да се включи в Доклада за ОВОС точка *Заключение в съответствие с изискванията на чл. 83, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС)* – заключението на авторите на доклада за ОВОС следва да съдържа предлагания вариант за одобряване от компетентния

орган по критични точки, при отчитане на анализите и изводите от направената оценка на въздействията по компоненти и фактори на околната среда.

2. Относно частта оценка на защитени територии и оценка на биологичното разнообразие:

По отношение на Таблица 6.4-15 Преглед на потенциалните въздействия върху есетровите риби от румънска и българска страна, прави впечатление, че значителните въздействия върху есетрови риби се отбелязват само от страна на Румъния, но р. Дунав представлява цялостна екосистема и очакваните значителни въздействия от румънска страна би трябвало да окажат значителен ефект и в българската акватория (прилагайки принципа на предпазливост), което обаче не е отчетено.

При очакваните значителни въздействия за есетрови риби (предимно за румънска страна), следва да се препоръчат компенсирани мерки за всяко въздействие, чието изпълнение на практика е много трудно.

Представени са смекчаващи мерки в „Таблица 8.1-2 Предложени смекчаващи мерки за биологично разнообразие, за двете държави, Сценарий 1 и 2“, по отношение на които изразяваме следните бележки:

Във връзка със следния текст на мярката „При започване на дадена дейност се извършва проверка от експерт по биоразнообразие, за да се оцени наличието на конзервационно значими видове в района и да се потвърди, че са предприети всички мерки за избягване/намаляване на въздействието върху тези видове, включително операции по преместване (когато е приложимо). Препоръчва се да се осигури присъствието на експерта през целия период на предложената дейност.“ Обръщаме внимание, че експертите са по отделни таксономични групи животни и растения и не може един експерт да извърши цялата описана дейност.

По отношение на текста „Ще бъдат предвидени действия за механично отстраняване на идентифицираните инвазивни или потенциално инвазивни видове (отстранените растителни отпадъци няма да се съхраняват в зоните от Натура 2000 или в непосредствена близост до тях, на разстояние повече от 1 км).“, е необходимо да се прецизира текста, тъй като не съществува терминология „потенциално инвазивни видове“.

По отношение на мярка M12 „Ще бъдат проведени теренни проучвания, за да се определят критичните зони, засегнати от вълните, предизвикани от движението на плавателни съдове. Впоследствие, в зоните, където се наблюдава разселване на рибни индивиди, които се укриват в бреговите зони (особено млади индивиди), ще бъдат набелязани действия за адаптиране на движението на корабите.“, както тук, така и на други места, прави впечатление, че смекчаващи мерки се пренасочват за разписване към следващ етап, свързан с изработването на заявления от Изпълнителя „План за управление на околната среда (ПУОС), в който подробно се описват всички мерки за избягване и намаляване на въздействието (заедно с други изисквания), предвидени в доклада за оценката за съвместимост, доклада за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и ПОВВТ“, но никъде не се отбелязва въпросния ПУОС следва ли да премине през екологична оценка, в противен случай той няма никакво правно значение, а представлява независеща от никого инициатива на Изпълнителя.

По отношение на мярка RIM5 „Създаване на ново местообитание за размножаване на есетрови риби с минимална площ от 1,35 ха в района на Белене. Точното местоположение на местообитанието, както и неговото създаване трябва да бъдат постигнати преди началото на строителните работи в тази критична точка. Местообитанието за размножаване на есетрови риби трябва да бъде изградено върху скалист субстрат и да бъде

с ниски нива на отлагане на седименти” същата представлява компенсираща, а не смекчаваща мярка по своя характер. Съответно в подзаглавието в същата таблица „Допълнителни мерки за избягване/намаляване на въздействието върху биологичното разнообразие“ трябва ясно да се отдиференцират компенсиращите от смекчаващите мерки, като се включи изрече „компенсиращи мерки“ в заглавието. Компенсиращите мерки както е известно по принцип са предназначени да компенсират очаквани значителни въздействия върху видове и местообитания и са допустими при наличие на първостепенен обществен интерес по отношение на изпълнение на инвестиционното предложение. В ДОВОС не са ясно диференцирани и не е обсъден варианта за препоръчване на компенсиращи мерки, също не е оценено ясно значението на инвестиционното намерение за общността и дали същото е свързано с наличието на първостепенен обществен интерес.

В ДОВОС не е направена достатъчно ясна оценка за възможните промени в хидрологичния режим на влажните зони, които са обект на защита от законодателството и са местообитания за консервационно значими видове, от което следват възможни значителни въздействия върху фауната в района. От представената в доклада информация се констатира, че се очаква промяна в хидроложките условия на надземните и подземни води по поречието на р. Дунав. Не става ясно дали посоченото обстоятелство и предвидените в проекта дейности са свързани с или водят до отводняване или нарушаване на водния режим на съществуващите влажни зони, пряко или косвено засегнати. Поради това не може да се определи и допустимостта на дейностите в Критична точка 7 – Белене спрямо режима на дейностите, определен с Плана за управление на Природен парк „Персина“. Не могат да се направят категорични и обосновани изводи по отношение на допустимостта на дейностите спрямо режимите на опазване на природния парк и на другите засегнати защитени територии. Липсва и анализ на съвременното геодинамично състояние на бреговия склон и да се оцени развитието на ерозионните процеси, както и да се прогнозира тяхното изменение след изпълнението на проекта по отношение на ПП „Персина“.

За езеро Сребърна с цел изготвяне на План за управление са направени проучвания с цел определяне на връзката на езерото с р. Дунав и с подземните водоносни хоризонти. Изготвен е воден баланс на езерото. Оказа се, че съществена част от водния баланс на Сребърна се пада на подземните води, които са в пряка връзка с нивата на р. Дунав. Промените в режима на р. Дунав със сигурност ще се отразят върху нивото на езеро Сребърна. А как ще се отрази и какво трябва да се направи за да се избегне негативно влияние трябва да се анализира и оцени чрез съответните изследвания и моделиране на процесите.

Ето защо считаме, че за определяне на влиянието на промените на геоморфологията на българския бряг в определени участъци от р. Дунав, в близост до влажни защитени зони е следвало да се извършат съответните проучвания и наблюдения, последните са от преди 20 години, на които следва да се базира оценката на въздействието, а именно:

- Актуални данни от нивото и скоростта на р. Дунав в близост до третираните участъци;
- Мониторинг на нивото във влажните зони;
- Нивата на подземните водоносни хоризонти в района на р. Дунав;
- Метеорологични данни;
- Хидролого- хидрогеоложки модели - запълнени с актуални данни - да се изясни връзката на дейностите по р. Дунав с подземните водоносни хоризонти и с хидрологичния режим на влажните зони;

В ДОВОС следва да се докаже по ясен, категоричен и недвусмислен начин, че предвидените в проекта дейности няма да доведат до отводняване или нарушаване на водния режим на съществуващите влажни зони или до увреждане или унищожаване на защитените територии, попадащи в обхвата на проекта.

В тази връзка считаме, че ДОВОС следва да бъде върнат на възложителя за отстраняване на посочените недостатъци.

3. По отношение ограничаване на здравния риск от въздействието на физичните фактори при строителните дейности и експлоатацията на ИП:

Съгласно получено становище на Министерство на здравеопазването с вх. № ОВОС-10/13. 09.2023 г. на МОСВ, се препоръчва да се включат следните превантивни мерки:

- Запазване на шумовия режим в населените територии, чрез спазване на нормата за населени места, съгласно т. 1 „Жилищни зони и територии“ на Таблица 2 на Приложение 2, към чл. 5 на Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, в помещенията на жилищни и обществени сгради, в зони и територии, предназначени за жилищно строителство, рекреационни зони и територии и зони със смесено предназначение, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн., ДВ, бр. 58 от 2006 г. посл. изм. ДВ, бр. 24 от 2022 г.);

- На външните граници на работните площадки да се гарантира ниво на шума до 70 dBA;

- Въвеждането на телекомуникационни системи, осигуряващи обмен на информация, подлежи на контрол съгласно Наредба № 9 за пределно-допустими нива на електромагнитни полет в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти (обн., ДВ бр. 35 от 1991 г., изм. и доп., бр. 8 от 2002 г.).

4. Проведени консултации с научни институти в Република България:

В хода на консултациите са изискани на основание чл. 14, ал. 11 от Наредбата за ОВОС и получени становища от: Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, катедра „Хидрогеология и инженерна геология“ (вх. № ОВОС-10/10.10.2023 г. на МОСВ); Геологически институт на БАН, секция „Геоложки опасности и рискове“ (вх. № ОВОС-10/10.10.2023 г. на МОСВ и второ становище от 13.10.2023 г.); Писмо от Хидротехнически факултет при Университет по архитектура, строителство и геодезия (вх. № ОВОС-10/09.10.2023 г. на МОСВ); Становище на Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания към Българската академия на науките, с вх. № ОВОС-10/12.10.2023 г. на МОСВ.

В приложената документация е дадена „Допълнителна предпроектна информация, Отговор на становища на българските експерти по геотехнически, свлачищни въпроси и относно бреговата ерозия“, юни 2023 г., където на стр. 53 се посочва че „Докладът се основава единствено на визуална инспекция без позоваване на подробни геотехнически данни.....“. Дадени са отговори на екипа от проекта, стр. 137, които в обобщение „не предлагат промени в предварителния проект“ и според авторите „би било погрешно от икономическа гледна точка да се извършват каквито и да било работи, освен ако не възникнат проблеми“.

Съгласно становище на Геологически институт на БАН, секция „Геоложки опасности и рискове“ „Докладът на Geosond показва, че изследването е направено повърхностно, с неясна цел, не върши полезна работа и съответно е неприемливо. Това изследване трябваше да се насочи към участъците, засегнати от дълбоки древни свлачища, които не са изучавани досега.“ Предлагат да се направи проучване, в което да се включат специалисти, познаващи района на изследване и изразяват мнение за не приемане.

Предвид изразените бележки и препоръки към документацията от научните институти, Ви предоставяме копия от становищата за съобразяване и отразяване в доклада за ОВОС и приложенията към него.

II. По отношение на доклада за оценка на степента на въздействие (ДОСВ) и

приложенията към същия:

След преглед на изложената в доклада информация, съгласно критериите за оценка на качеството му, разписани в чл. 24, ал. 3 от *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС, обн. ДВ, бр. 73/2007г., изм. и доп.)*, се установи следното:

- Докладът за оценка на степента на въздействие (ДОСВ) е структуриран в съответствие с изискванията на чл. 23, ал. 2 от *Наредбата за ОС*, но представената в него информация е непълна и недостатъчна за вземане на мотивирано решение, поради следното:

Не е определено и оценено въздействието на предвидените дейности в ИП по р. Дунав върху подземните водоносни хоризонти, тяхното влияние върху динамиката и посоката на подземния поток и хидрологичния режим на разположените в района на въздействията влажни зони – Натура 2000 места и защитени територии.

Поради това в ДОВОС и ДОСВ за определяне на влиянието на промените на геоморфологията на българския бряг в определени участъци от р. Дунав, в близост до влажни защитени зони и защитени територии, е следвало да се извършат съответните проучвания и наблюдения, последните са от преди 20 години, на които следва да се базира оценката на въздействието, а именно:

- Актуални данни от нивото и скоростта на р. Дунав в близост до третираните участъци;
- Мониторинг на нивото във влажните зони;
- Нивата на подземните водоносни хоризонти в района на р. Дунав;
- Метеорологични данни;
- Хидролого- хидрогеоложки модели - запълнени с актуални данни - да се изясни връзката на предвидените в ИП дейности по р. Дунав с подземните водоносни хоризонти и с хидрологичния режим на влажните зони.

Поради липсата на тези наблюдения и анализи в ДОСВ и ДОВОС, не може да се определи и допустимостта на дейностите в Критична точка 7 – Белене спрямо режима на дейностите, определен с Плана за управление на Природен парк „Персина“.

Съгласно Заповед № РД-684/04.12.2000 г. на МОСВ (обн., ДВ, бр.105/2000 г.) в природен парк „Персина“ се забраняват *„дейности, свързани със или водещи до отводняване или нарушаване на водния режим на съществуващите влажни зони“*, като съгласно ПУ на ПП „Персина“, приет с Решение № 77 от 11.02.2016 г. на МС не се допуска *„изграждане на буни и нови съоръжения за укрепване на бреговете на островите и дейности водещи до изкуствено пренасочване на водните течения“*.

В рамките на ДОВОС част 1, стр. 144 таблица 3.2-5 *„Основни въздействия за предпочитани варианти при критични участъци – Белене“* се посочват следните основни смекчаващи мерки *„Окончателният дизайн на който и да е предпочитан вариант трябва да гарантира, че работите ще избягват смущения на остров Персина - преки или непреки.*

Трябва да се направят проверки, за да се потвърди, че който и да било проект, на който се даде ход, не променя параметрите на водния отток във вторичните ръкави и че няма да се променят водните нива във вътрешността на остров Персина; Провеждане на полеви изследвания с цел установяване на точните типове местообитания и видове организми по протежение на речните брегове...“.

На практика се получава противоречие в твърденията в рамките на доклада, от една страна че въз основа на модела и експертните заключения няма да има негативно въздействие спрямо хидрологичния режим на защитените територии, а от друга страна се препоръчва извършването на проверки за потвърждаване на липса на въздействие.

От доклада не става ясно по недвусмислен начин дали предвиденото изграждане на брегоукрепителни съоръжения на румънска територия няма да доведе до засилени линейно-ерозионни процеси, което да повлияе неблагоприятно върху площта на островите в обхвата на защитените територии в акваторията на р. Дунав.

Липсва анализ и оценка на степента на въздействие, както и предложения за смекчаващи мерки и алтернативи по отношение на риска от възникване на ерозионни процеси по отношение на елементите на защитена зона BG0000396 „Персина“, както и върху предмета и целите на опазване на зоната и целостта на защитената зона. От представената информация в Приложение I „Анализ на риска от свлачища и брегова ерозия“ към ДОВОС, е видно че инженерногеоложките и геотехнически проучвания в районите на критичните точки са изпълнени формално, без необходимата задълбоченост. Посочено е, че докладът на фирмата „Geosond“ „Възможностите за свлачища по българския бряг като следствие от проекта Fast Danube“ се основават единствено на визуална инспекция без позоваване на подробни геотехнически данни. Те не позволяват да се направи анализ на съвременното геодинамично състояние на бреговия склон и да се оцени развитието на ерозионните процеси, както и да се прогнозира тяхното изменение след изпълнението на проекта по отношение на ПП „Персина“ и елементите на защитена зона BG0000396 „Персина“, както и по отношение на целостта на зоната и предмета и целите на опазването ѝ. В критична точка 7 (Белене) е предвидено отдалечаване на фарватера от румънския бряг и приближаването му до българския, съвсем близо до резерват „Милка“, резерват „Китка“ и остров Персин в границите на ЗЗ BG0000396 „Персина“. Предвижда се и място за депониране на драгирани маси близо до румънския бряг при ркм 560-561. В ДОВОС, ДОСВ и приложенията към тях не е разгледан въпросът с ерозията и промяната на речния бряг, която ще настъпи след пренасочване на водното течение по новата траектория на фарватера и как тя ще се отрази върху резерват „Милка“, резерват „Китка“ и остров Персин. Ивицата дига-бряг при ркм 563-564 на остров Персин е тясна и ерозия би могла да компрометира дигата на остров Персин.

Представеният екип притежава твърде обща квалификация в областта на биологичното разнообразие, като липсват тесни специалисти по отделните направления, в т.ч. орнитолози, херпетолози, ихтиолози (в т.ч. специалист/и с доказан опит по есетровите риби), териолози, фитоценолози, специалисти по водни екосистеми. Поради мащабността на проектираните изменения на екосистемно ниво, засягащи защитени зони по Натура 2000, трансгранично въздействие, прави впечатление липсата на експерти - екипът (на ДОСВ) се състои само от четирима експерта и двама консултанти, които са с посочени позиции полски експерти (за последните двама се предполага, че не са автори на ДОСВ). Прави впечатление, че само един експерт (Ростислав Траянов, магистър биология и хидробиология) е представен за компоненти биоразнообразие, риби, земноводни, влечуги и безгръбначни. По групите риби, земноводни, влечуги и безгръбначни не са представени други експерти в авторския колектив, като оценката на същите е изключително важно за оценката на степента на въздействие на инвестиционното предложение.

Представените заключения за степента на въздействие по отношение на специфичните цели за видовете риби, предмет на опазване в защитените зони, по които е идентифицирана вероятност от значително отрицателно въздействие, изразяваща се в значителна загуба на местообитания, която е представена и със съответните количествени измерения в площи, безпокойство и прогонване поради промяна на качествата на местообитанията им, но в

заклученията е оценена като незначителна с общи мотиви, които не са релевантни на направения анализ на степента на въздействие за всеки вид и местообитание. Същото се отнася и по отношение на видрата, видовете безгръбначни, както и редица местообитания от групата на сладководните местообитания – 3140, 3150. Същността и степента на въздействията като загуба на местообитания, увреждане и/или фрагментация, както и безпокойство на видовете, създаване на условия за прогонване и миграция показва наличие на значително въздействие. Направените заключения “Реализацията на ИП няма да окаже въздействие върху популацията и местообитанието на вида”; „На територията на ИП няма местообитания на вида” в анализите в т.5 от ДОСВ са необосновани. В ДОСВ не са представени конкретни аргументи и доказателства за тези заключения.

ДОСВ съдържа непълна и немотивирана информация по отношение на начина на определяне на обхвата на въздействието. Необходимо е да се представи обоснована информация за направените заключения и пълен анализ кои видове риби се повлияват, как се повлияват и как това ще се отрази на природозащитното състояние на тези видове. Заключенията в доклада за “очаква се отрицателно въздействие с малка степен” и „незначителна степен” и т.н. не е ясно на какво се основават, тъй като направеният анализ в т. 5 от ДОСВ и оценката на степента на въздействие спрямо специфичните цели за опазване, показва значително въздействие. В доклада не се споменава в каква продължителност, по какъв метод, в кои периоди са направени проучванията и наблюденията на ихтиофауната в анализирания район, след което на базата на тези проучвания са направени заключенията за въздействието. Това определя субективния характер на представените заключения за степента на въздействие.

Предложените смекчаващи мерки за установените значителни отрицателни въздействия в ДОСВ не доказват, че могат да компенсират отрицателното въздействие от изпълнението на ИП.

В доклада липсват съществени данни относно биологичното разнообразие по отношение на 33 BG0002017 „Комплекс Беленски острови“ и BG0000396 „Персина“.

Представени са смекчаващи мерки по отношение на които изразяваме следните бележки:

Във връзка със следния текст на мярката „При започване на дадена дейност се извършва проверка от експерт по биоразнообразие, за да се оцени наличието на консервационно значими видове в района и да се потвърди, че са предприети всички мерки за избягване/намаляване на въздействието върху тези видове, включително операции по преместване (когато е приложимо). Препоръчва се да се осигури присъствието на експерта през целия период на предложената дейност.“ Обръщаме внимание, че експертите са по отделни таксономични групи животни и растения и не може един експерт да извърши цялата описана дейност.

По отношение на текста „Ще бъдат предвидени действия за механично отстраняване на идентифицираните инвазивни или потенциално инвазивни видове (отстранените растителни отпадъци няма да се съхраняват в зоните от Натура 2000 или в непосредствена близост до тях, на разстояние повече от 1 км).“, е необходимо да се прецизира текста, тъй като не съществува терминология „потенциално инвазивни видове“.

По отношение на мярка M12 „Ще бъдат проведени теренни проучвания, за да се определят критичните зони, засегнати от вълните, предизвикани от движението на плавателни съдове. Впоследствие, в зоните, където се наблюдава разселване на рибни индивиди, които се укриват в бреговите зони (особено млади индивиди), ще бъдат набелязани действия за

адаптиране на движението на корабите.“, както тук, така и на други места, прави впечатление, че смекчаващи мерки се пренасочват за разписване към следващ етап, свързан с изработването на заявления от Изпълнителя „План за управление на околната среда (ПУОС), в който подробно се описват всички мерки за избягване и намаляване на въздействието (заедно с други изисквания), предвидени в доклада за оценката за съвместимост, доклада за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и ПОВВТ“, но никъде не се отбелязва въпросния ПУОС следва ли да премине през екологична оценка, в противен случай той няма никакво правно значение, а представлява независеща от никого инициатива на Изпълнителя.

По отношение на мярка М 22 „За да се запазят естествените хидроморфологични процеси, местообитанията на рибите, както и да се улесни достъпът на вида *Lutra lutra* от сушата до водата, се предлага да се поставят 5 зони на "малки буни" по протежение на стабилизирането на брега в критичната точка Бекет. Те няма да заемат допълнителна площ в сравнение с вече оценените работи и ще бъдат направени върху структурата на бреговата стабилизация, като по този начин площта на интервенциите ще остане същата.“, обръщаме внимание, че същата представлява компромис спрямо първоначално посочения вариант („Първоначално беше предложено да се прекъсне стабилизирането на брега и да се запазят зоните на естествения бряг. Това предложение беше анализирано от техническия екип на проекта и изоставено поради рисковете, които би могло да предизвика за стабилизирането на брега - риск от нестабилност и дори срутване на брега в естествените, прекъснати участъци от стабилизирането на брега. След анализа проектният екип предложи нова мярка, която да остане ефективна, без да засяга структурата на бреговата стабилизация“) и се очаква да бъде с по-ниска екологична ефективност.

По отношение на мярка М23 „Преди началото на строителството (за да могат да се приложат подходящи мерки) ще бъде извършено теренно проучване за установяване на наличието на леговища на *Lutra lutra*. Когато се установят такива, ще се приложат най-добрите практики за преместване, включително закриване и осигуряване на нови леговища (на разстояние > 1 км от строителните работи, но в рамките на 33). Такива мерки ще се прилагат извън сезона на размножаване (1 април – 15 юли)“, предложената смекчаваща мярка за леговища практически е неизпълнима. Видрите са изявиени териториални хищници и навлизането на прогонените или преместените индивиди в територии на други индивиди ще предизвика агресивни атаки върху тях в резултат на което те ще бъдат прогонени и отстранени от размножителния процес. Също така създаването на нови леговища не означава, че те ще бъдат заети от прогонените/преместените видри, а посочения период 1 април – 15 юли е недостатъчен, тъй като малките се раждат през месеците март–август, което е предхождано от оплождане (60-70 дни по-рано), за което също е необходимо наличие на леговище и ненарушаване на размножителния процес.

По отношение на смекчаваща мярка 24 за вида *Lutra lutra* е посочено, че „Между 1 април и 15 юли няма да се извършват строителни работи по бреговете на разстояние по-малко от 1 км от активните леговища на вида.“, обръщаме внимание, че установяването на леговищата не може ефективно да бъде съчетано с процеса на работата, а изисква продължително предварително проучване от тесен специалист по вида, предвид което мярката следва да се прецизира.

По отношение на мярка 25 за вида *Lutra lutra* е посочено „В ПУОС е необходимо да се включи раздел, описващ списъка на работите, които могат да бъдат изключени от проекта, когато в близост е потвърдено наличието на *Lutra lutra*“, подобно на горна бележка, това касае бъдещи мерки, които ще са част от бъдещ план. Този план, както и мерките в него към момента нямат ангажимент за преценка от компетентен орган, напр. чрез процедура за екологична оценка, и нямат никакво правно/ административно значение.

В мярка M27 „*Trina ochropus*“ е сбъркано родовото име на вида.

За 33 BG00003182 „Орсоя“ по отношение на видрата е развита неправилна концепция, като е посочено „Високочувствителните мустаци им позволяват да ловуват дори в тъмни и мътни води“. Научният термин за „мустаци“ е „вибризи“ и не би трябвало в ДОСВ да се използва тривиален език. Не е цитиран литературен източник на посоченото твърдение, тъй като хищниците, в т.ч. и видрите използват вибризите си за ориентация при намалена видимост, но не могат да откриват плячката си с тях. За тази цел видрата използва зрението, слуха и обонянието си, като този вид не прилага ехолокация за лов.

Рибите в 33 „Орсоя“ са представени твърде общо, като са разгледани като група, с изключение на виюна, който е разгледан отделно. Да се представят и анализират рибните видове поотделно, тъй като това са видове с твърде различна биология и екология, като е необходимо да се добавят и българските имена на видовете.

В Таблица 6.1-1 са предложени мерки за смекчаване на последиците от проекта, като някои от тях са недостатъчно добре формулирани.

По отношение на мярка M2 е посочено „Местообитания в Дунав, крайречни гори, видове риби, водни безгръбначни, птици, *Lutra lutra*. При започване на дадена дейност се извършва проверка по експерт биоразнообразие, за да се оцени наличието на консервационно значими видове в района и да се потвърди, че са предприети всички мерки за избягване/намаляване на въздействието върху тези видове, включително операции по преместване (когато е приложимо). Препоръчва се да се осигури присъствието на експерта през целия период на предложената дейност.“ Обръщаме внимание, че не съществува експерт по всички изброени таксономични групи животни, местообитания и крайбрежни гори. В тази връзка е необходимо да се промени „експерт“ на „експерти“, като се прецени през кои сезони съответните експертите следва да бъдат налични.

По отношение на табл. 5.5.4-4 „Остатъчни въздействия в 33 Карабоаз“, прави впечатление, че е посочен рецептор „риба“ по отношение на фазите на строителство и експлоатация. Необходимо е да се посочат конкретни видове риба, за които се извършва оценката.

Стотици пъти в ДОСВ се среща термина „Остатъчното въздействие е незначително“, като не е ясно как авторите са анализирали достигнали до този дългосрочен извод.

Много текстове са шаблонни, срещат се многократно за отделните 33, като не са достатъчно детайлни и специфични по отношение на зони и видове.

- Въз основа на анализа направен в т. 5 от ДОСВ и оценката върху специфичните цели на опазване на защитените зони, в които се идентифицира значително отрицателно въздействие върху видове като риби, видра, и др. да се преразгледа и анализира информацията в ДОСВ за наличие на обстоятелствата по чл. 33 от ЗБР.

- По отношение на качеството на ДОСВ и ДОВОС постъпиха становища от Дирекцията на Природен парк „Персина“ и становище от Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към Българска академия на науките, които също съдържат бележки и препоръки по ДОСВ и ДОВОС. Същите се предоставят на възложителя и следва да се вземат предвид при преработването на ДОСВ и ДОВОС.

Във връзка с изложеното по-горе, на основание на чл. 24, ал. 4 от *Наредбата за ОС*, дирекция НСЗП дава **отрицателна оценка** на качеството на представения доклад за оценка на степента на въздействие, предвид обстоятелството, че представената информация е непълна и

недостатъчна за вземане на мотивирано решение. Съгласно чл. 24, ал. 6 от *Наредбата за ОС*, докладът за оценка на степента на въздействие следва да бъде преработен и допълнен в съответствие с по-горните бележки.

III. По отношение на доклада за оценка на въздействието върху водното тяло:

Съгласно становище с вх. № ОВОС-10/19.09.2023 г. на МОСВ, БД „Дунавски район“ ще се произнесе с окончателно становище по Доклада за оценка степента на въздействието върху водното тяло след отразяване на следните бележки:

1. Да се прецизира описанието на въздействието на проекта върху нивото на подземните водни тела в района, като се посочи, че заключенията са направени на база на извършено моделиране.

2. В Доклада за критична точка Белене е необходимо да се опишат следните водоизточници за ПБВ и съответните заключения за въздействието върху тях: ШК - Затвор Белене - Остров Персин (Разрешително № 11510153/15.02.2008) и ШК Раней 1 - ВиК Плевен - Белене (Разрешително № 11510207/21.04.2008).

3. Докладът следва да съдържа ясни заключения по отношение на въздействието на проекта върху река Дунав и да се посочи дали реализацията ще окаже значимо негативно въздействие и влошаване на състоянието на водното тяло и дали е необходимо да се провежда процедура за обосновка на изключения по чл. 4.7 от Рамковата директива за водите.

4. Предвид обществения интерес, в Доклада трябва да се опишат и предприетите мерки за недопускане на влошаване на състоянието на водното тяло, като избора на технически решения за реализация на проекта и планиране на мониторинг преди и по време на реализацията на проекта.

IV. По отношение на действията, които възложителят следва да предприеме:

На основание чл. 15, ал. 2 от *Наредбата за ОВОС*, допълненият и преработен доклад за ОВОС, вкл. и ДОСВ (един екземпляр от доклада с всичките му приложения на хартиен и два екземпляра на електронен носител), в който са отразени всички посочени по-горе пропуски, непълноти и бележки, в т.ч. в справката за консултации следва да се внесе в МОСВ **във възможно най-кратък**, съгласно чл. 15, ал. 3 от *Наредбата за ОВОС*.

Напомняме Ви, че съгласно чл. 13, ал. 3 от *Наредбата за ОВОС* сте задължени да осигурите еднаквост на съдържанието на документацията на хартиения и електронния носител – доклада и всичките му приложения.

Обръщаме внимание, че съгласно чл. 15, ал. 3 и ал. 4 от *Наредбата за ОВОС* при непредставяне на допълнения доклад за ОВОС в указания срок, както и при три отрицателни оценки на качеството на доклада и/или доклада за оценка степента на въздействие върху защитените зони, процедурата по ОВОС може да бъде прекратена.

Приложения:

1. Становище на проф. д-р Николай Добрев, Геологически институт на БАН, секция „Геоложки опасности и рискове“ – вх. № ОВОС-10/10.10.2023 г. на МОСВ;
2. Второ становище от Геологически институт на БАН, секция „Геоложки опасности и рискове“ – на доц. дн Антоанета Францова, с вх. № ОВОС-10/13.10.2023 г. на МОСВ;
3. Придружително писмо на ректора Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, в т.ч. становище на проф. д-р инж. Стефчо Стойнев, катедра „Хидрогеология и инженерна геология“ – ОВОС-10/10.10.2023 г. на МОСВ;
4. Становище на Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания към Българската академия на науките, с вх. № ОВОС-10/12.10.2023 г. на МОСВ

5. Писмо на доц. д-р инж. Петър Филков, декан на Хидротехнически факултет при Университет по архитектура, строителство и геодезия – вх. № ОВОС-10/09.10.2023 г. на МОСВ;
6. Становище на ДПП „Персина“ с вх. № ОВОС-10/29.09.2023 г. на МОСВ.

ЮЛИЯН ПОПОВ

Министър на околната среда и водите

